

La cultura de l'oci i el turisme religiós

És de veure com, immersos en la inèrcia de la societat actual, es fa cada cop més difícil discernir on acaba allò que és religiós i on comença allò que és lúdic de la Festa Major. Un bon exemple de com poden semblar a complementari-se l'únic i el religiós el tenim en el Camí medieval de Sant Jaume, capítol com estem en la recuperació d'aquesta ruta, pel que fa a l'Ebre, cara a l'últim any sacseu del mil·lenni.

No és menys curiós, però, comprovar com estan desaprofitats de la memòria col·lectiva les festes menors, i com tradicionals, fins fa relativament poc, molt vives, avui es troben mig perdudes i esborrades.

No parlaré aquí, doncs, de la nostra Mare, la Mare de Déu de la Creu, a qui honorem a les nostres festes, puix que estic segur que aquests dies no li faltaran fills que ho facin amb més autoritat que jo, encara que no amb més amor filial. Ho faràn els "altres", d'aquells que també es troben entre les pàgines d'or de la nostra història i que cal reivindicar.

M'he rellegit amb estima la Gran Jota Tortosina de Monera, a la pàgina 445 del seu "Del Folklore Tortosí", i vet aquí allò que m'ha sobtat entre, estroles. Ho transcriu:

"Si natros vollem, en natros está, revurá Tortosa gloriosa i montant. Tortosa ha agut, Tortosa aná la mare leunda d'artista, avay, i de sants"

Quina definició de Tortosa...! Què bonica...! Tortosa terra d'artista, sants i de sants...!! És cert que, aparentment, aquesta sentència ens pot semblar fàcil, puix que, d'entrada, les nostres joves generacions creuen en el desconeciment generalitzat dels costums tortosins: el Sant Àngel Custodi, Santa Cirarda, Santa Candia i Sant Roc.

També és veritat que no hem fet justícia plena ni a tots els nostres artistes, ni tampoc a tots els nostres savis; tot i que la cosa es complica quan parlem dels nostres sants, o d'aquells que tingueren relació amb Tortosa. Però, si aprofundim, ens adonarem que l'afirmació és absolutament verídica.

Pràctics, potser portats per la moda del temps, acabem promouent a l'invocar a Sant Francesc Gil de Federo, Santa Maria Rosa Molas, Sant Enric d'Oria, Sant Salvador d'Oria i els beats Manuel Domingo i Sol, Pere Sans d'Alcú i Jacint Ortanell. Ja hem acabat. Ja hi són tots!!

Tots?? I Sant Joan d'Organyà i el títol de Senyor de Cabassens que gràcies a ell portaren els nostres bisbes? I Sant Ruf, primer beata del nostre regim i la tradició? I Sant Vicent Ferrer i el miracle del Port de Banques, el seu basó, o les cèlebres Controversies Democràtiques de la ciutat de Tortosa? I Sant Francesc de Boria i la seva experiència a la nostra ciutat? I Sant Simón de Rojas, Alonso Rodríguez, Oleguer, Pasqual Bailón, Crescenci, Francesc

Pallau, Diego José de Cádiz, etc., etc.

De vegades hom pot adduir que si bé tots ells tenim quelcom a veure amb la urbs tortosina o la seva diòcesi, no són, però, nascuts a Tortosa. Anomenem-ne doncs tres que recull el Costumari Català de Joan Amades com a plenament tortosins.

— **Santa Anastàsia, dia 7 d'agost**

Era tortosina. Dama rica i benestant, va repartir tot el seu cabal entre els pobres i ella es posà a cuidar. Déu que recol·lia en consumia només el més indispensable per al sosteniment del cos, i del que li sobrava en feia almoines a d'altres pobres que ho necessitaven més que ella.

— **Sant Amat, dia 13 de setembre**

Era tortosí i pagès. Per efecte del seu diuinitat tots els conreus de la terra que ell havia treballat es feien sols, per tal que ell pogués lluitar-se plenament a la devocó i a la penitència. Les atzúes llauraven per elles mateixes, sense necessitat d'animals, les aixedes clavaven, les falces segaven i els trills batien; les falotes podaven, els raïms i les olives se muntaven sols a les premses i als trulls, i el vi i l'oli es feien tot sols.

Aquest miracle, que es produïa cada dia i a cada moment, va fer arrelar propiament en el poble tortosí la religió sol que encara avui té de característica. La pagesia tortosina l'havia tingut per advocat.

— **Santa Basília, dama tortosina, dia 21 d'octubre**

Nascuda a Tortosa, legiona de la llegenda, descendent de família reial. Se sentia més atreta per la devocó que per les vanitats mundanes, i va

abandonar la vida fastuosa i opulenta dels palaus per consagrar-se a la caritat i al bé del próxim. Amb gran fervor es dedicà a guair malalts, sobretot els de més incurables i contagiosos. Els besava les nafes i els guaria sense cap escrupol. Possiblement ja és arribada l'hora que entre tots recuperem

una part importantíssima de la nostra història local, i, a més, que coneguem les advocacions dels sants que presideixen els nostres altars. De ben segur que és temps que poguem comptar als turistes que ens visiten disposats a emparar-se del "Tre Tortosí", els llocs, els fets i els per quès d'aquells

que van conviure entre els nostres i foren elevats als altars, i dels que simplement existiren en les tradicions de la nostra col·lectivitat.

Les coses de sants també són turisme.

Vicent J. Ruiz Prades
Director de l'Oficina Municipal de Turisme